

Znojmo se stalo 28. 3. 1964 místem zrození Františka Novotného, jenž dnes patří do absolutní české houslové špičky. Studoval u věhlasných pedagogů, zúčastnil se více než dvaceti soutěží, dnes je v řadě soutěží porotcem, učí na brněnské JAMU a pořádá kurzy u nás, v Japonsku a v USA. Kromě toho, že je čerstvým čtyřicátníkem, tak mu právě vyšly dvě velmi zajímavé nahrávky – jedna doma, druhá v Japonsku. Zvláště ta „česká“ svědčí o tom, že rád chodí neprošlapanými cestami.

Jaké byly vaše hudební začátky? Když mi byly asi čtyři roky, našel jsem o Štědrém večeru přede dveřmi našeho znojemského domu malé housličky. Až později jsem zjistil, že je tam položil pan učitel Míča ze slavného muzikantského jaroměřického rodu. Byl by mě rád učil, ale brzy zemřel. Nejprve jsem tedy začal v tehdejší LŠU navštěvovat výtvarný a dramatický obor. Až řadu let poté přišly na řadu housle. Následovaly soutěže, studia na konzervatoři a JAMU, opakované mistrovské kurzy

FRANTIŠEK NOVOTNÝ

Luboš Stehlík

OBJEVUJE OPOMÍJENOU HUDBU

u houslových velikánů Brona a Trefjakova a rozběhl se profesionální život sólisty... Úvahy o studiu astrofyziky, která byla a je předmětem mého velkého zájmu, jsem musel opustit...

V březnu jste oslavil kulaté jubileum a možná je čas na první rekapitulaci. Když se ohlédnete, co považujete za svoje největší životní úspěchy? To, co máte zřejmě na mysli, bych pojmenoval spíše štěstím a dary, kterých se mi dostalo, ať už v podobě osobních i hudebních setkání s řadou vzácných lidí, nebo v podobě určitých svěřených daností, které však v člověku celoživotně budí spíše silný pocit odpovědnosti a nezbytnost směny. Samozřejmě musím vzpomenout dlouholetou houslistickou inspiraci u jedinečných virtuosů a pedagogů Brona a Trefjakova, z uměleckých aktivit spolupráci s Jiřím Bělohávkem, s PKF, Českou filharmonií, festivalem Pražské jaro, natočení řady CD, koncerty v prestižních sálech – Carnegie Hall, Tokio Bunka Kaikan. K mému vnitřnímu klidu přispívá i vědomí, že mi na mé cestě nikdy nepomáhala žádná příslušnost k určité skupině či jiné účelové kroky.

Od roku 1993 hrajete ve světě nejvíce se Sergueiem Milsteinem, pianistou ruského původu žijícím ve Francii, s kterým jste hrál například v Carnegie Hall a v roce 1999 i na Pražském jaru. Jak se protnul vaše životní cesty? Mohu citovat Milsteinova vlastní slova, kterými tuto otázku okomentoval v tisku při příležitosti našeho koncertu na Moravském podzimu: „Bylo to v roce 1986. Bydlel jsem tehdy ještě v Moskvě a pozorně sledoval televizní přenos z Čajkovského soutěže. Jeden houslista mne tak neobvykle zaujal, že jsem se rozjel seznámit se s ním osobně. Neměl jsem však štěstí a do hotelu mne za Františkem nepustili. Až prostřednictvím kanceláře Pražského jara, jehož soutěže jsem se v roce 1988 zúčastnil [a stal se laureátem, pozn. redakce], se mi podařilo vypátrat jeho adresu.“ Serguei se mi ozval v době, kdy už jsem dobře věděl, o jak skvělého pianistu jde. Považuji to za jednu ze šťastných „náhod“, které mne potkaly. I přes rozdílnost povah je naše vnímání a přístup k hudbě vzácně spřízněno.

Hrál jste už v řadě zemí, ale asi nejvíce se zapalo vaše jméno do vědomí lidí v Japonsku, kde jste skutečně už deset turné. Je obtížné proniknout na japonský trh? Nevím, jestli je to trh, kam se mi v Japonsku podařilo proniknout. I tam stál v mém případě na počátku soutěžní úspěch. Přihlásil jsem se na velkou mezinárodní soutěž v Tokiu, a protože mi příslušné české úřady sdělily, že tuto soutěž neobesílají, sám jsem si ji také financoval. Následovalo první pozvání na recitálové turné, z něhož se odvinuly pravidelné koncertní cesty. Některé z nich byly za doprovodu orchestrů, nikdy však českých. Japonsko je nesmírně zajímavá země, kulturní dědictví nevidaně bohaté a lidé, s nimiž se setkávám, neuvěřitelně slušní. Obdivuji jejich profesionalitu, s níž vykonávají jakoukoli činnost. Japonský smysl pro pořádek se přirozeně snoubí s citem pro estetiku a vnitřní harmonii. Setkání s tamními lidmi je vždy obohacující. A připočteme-li k tomu jejich nadšení pro klasickou hudbu, není se co divit, že už několikrát před příletem jsou koncerty vyprodány. To je vždy příjemný, i když zavazující pocit.

Jedno z vašich posledních CD má také spojitost s Japonskem. Ano, právě v této zemi jsem před časem dostal nabídku nahrát Brahmsův *Houslový koncert*. Jako druhý titul jsme zvolili Beethovenův *Trojkoncert*. Japonským přáním byla realizace s českým orchestrem a ve Dvořákově síni pražského Rudolfiny. První plánovaný natáčecí den však přišly osudné povodně. Japonská pianistka, se kterou jsme připravovali trio sólových partů, tehdy odletěla bez jediného natočeného taktu. Složitě, ale přece se podařilo najít opět volné termíny všech zúčastněných, a tak mohlo vzniknout nové CD v koprodukcii firem Victor a Rits Music – spolu s klavíristkou Rumi Itoh, cellistou Michalem Kaňkou a PKF s dirigentem Jiřím Bělohlávkem.

Cítíte nějaký rozdíl mezi českým publikem a například právě japonským? V Japonsku i jinde za našimi hranicemi jsou naprosto běžné „standing ovation“. Myslím, že jinak jsou si milovníci vážné hudby na celém světě podobní. Mám na mysli lidi, kteří dotyky s krásou potřebují ke svému životu. Nemohu se ubránit pocitu, že se české publikum oproti zahraničnímu v posledních letech poněkud rozdělilo na ty, o nichž jsem hovořil a na ty, které uspokojuje spíše mimohudební show. S tím jsem se v Japonsku zatím nesetkal.

Významnou akcí bude Dvořákovův den 2. května, jehož se též zúčastníte... Na spolupráci s Pražskou komorní filharmonií se vždy moc těším. Maximální profesionalita hráčů s jejich mladistvým elánem je tím nejlepším předpokladem. Pozvání do letošního speciálního dvořákovského cyklu si velmi vážím.

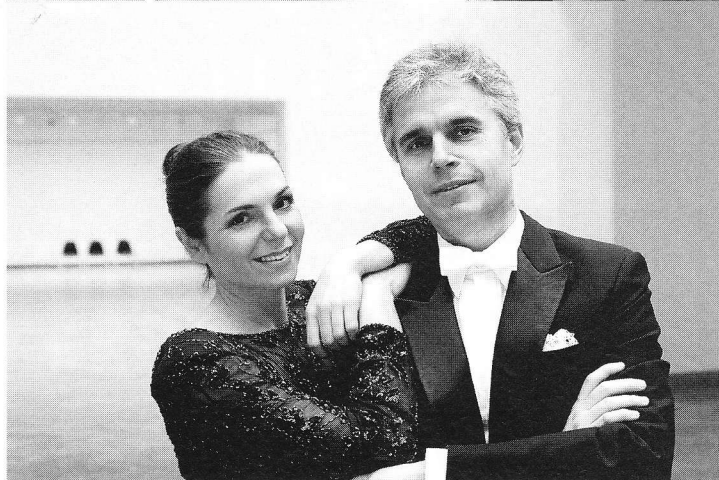
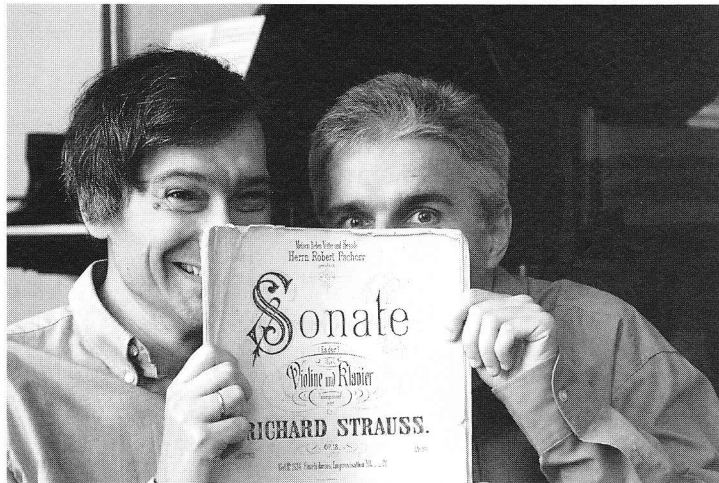
Patříte mezi umělce, kteří vedle oblíbených a očekávaných titulů hrají i málo známou hudbu – Bernsteina, Korngolda, Coplanda, Jana Nováka. A to v době, kdy si nemůžete být jistý posluchačskou odezvou, pořadatelé jsou nervózní z uvádění takové hudby a prosadit ji na cedéčko je bez mecenáše malým zázrakem. To máte pravdu. Zařazení takovýchto autorů se nebrání spíše velcí pořadatelé – orchestry a festivaly, vždy však dbají na celkovou dramaturgii koncertu. Například výjimečný brněnský rodák Korngold, jehož životní cesta směřovala přes Vídeň do Spojených států, by si bezesporu u nás zaslouhoval více pozornosti než dosud. V zahraničí již dávno odhalili jeho nevšední talent, který se ubíral dvěma odlišnými směry. Korngold psal jednak „klasickou“ hudbu v tradičních formách, z nichž jsou nejznámější a nejhranější jeho opery, druhá jeho hudební cesta vedla k filmu. Na tomto poli byl také neobyčejně úspěšný, dvakrát mu byl udělen prestižní Oscar. Kromě samozřejmého houslového repertoáru považuji uvádění pozoruhodných nových či neprávem opomíjených děl nejen za interpretační výzvu, ale přímo povinnost.

Když jsme u nahrávek, kolik položek obsahuje vaše diskografie? Většina CD mi vyšla v zahraničí, dvě ve Francii, pět ve Spojených státech, dvě v Japonsku, u nás dvořákovský komplet pro housle a orchestr –

Houslový koncert, Romance, Mazurek s PKF a Jiřím Bělohlávkem [Studio Matouš 1996 – pozn. red.]. Letos však firma Clarton ve spolupráci s Radioservisem a za podpory prezidenta anglické Korngold Society dr. Carrola realizovala odvážný dramaturgický počín. Na CD tak jsou dvě gigantické sonáty pro housle a klavír, které jsme natočili s kolegou Milsteinem a k nimž máme také neobyčejně blízký vztah – *Sonáta Es dur* Richarda Strausse a Korngoldova *Sonáta C dur*. Velký dík za velkorysý a nekomerční pohled posílám všem, jejichž zásluhou deska vyšla.

Části identity houslisty je jeho nástroj. Na jaký hrajete vy a na jaký nejlepší nástroj jste měl možnost si zahrát? S tou identitou jste to přesně vystihl. Na kvalitě rezonance houslisty s nástrojem závisí téměř vše. Snad mi ale prominete, že se o vlastních houslích příliš nerozhovořím. Váže se k nim téměř pohádkový příběh,

F. Novotný se S. Milsteinem

F. Novotný s manželkou

v němž vystupoval zahraniční mecenáš. Skrze svůj pohnutý život myslím pochopil mnoho důležitých věcí. Bylo jeho přáním okolo těchto houslí nedělat žádnou veřejnou senzaci a já to plně respektuji... V minulosti jsem měl možnost zahrát si téměř na všechny nejlepší nástroje z naší státní sbírky, na turné se naskytla i příležitost koncertovat na nejskvělejší nástroje, včetně Guarneriho a Stradivariho. Některé z nich byly i na prodej.

Kromě sólistické dráhy se věnujete také pedagogické činnosti. Jak můžete časově zvládnout tato náročná povolání? Místo navštěvování společenských večírků a rautů se raději věnuji svým studentům.

Jak vnímáte jako muzikant vstup naší země do unie evropských států? Ani změna systému, ani vstup do určitého společenství na samotné práci umělce nic nemění. Mohou se však dramaticky měnit příležitosti. Pro mne osobně byl rok 1989 tím zlomovým momentem, který mi otevřel dveře. Pokud jde o EU, myslím, že teprve čas ukáže.

Jak relaxujete, když nehrajete, neučíte, necestujete? Můj diář příliš mnoho volna nenabízí. Kromě občasných a tím vzácnějších vyjížděk na koních, které máme s mojí ženou tolik rádi, s velkým zájmem sleduji události v astronomii a fyzice. Poznatky z nových objevů a teorií těchto přírodních věd se (tak jako po staletí) propojují s filozofií, nejrůznějšími metodami v medicíně a jejich zásadní souvislost s hudbou je zcela zřejmá. Myslím, že tato celá oblast – při otevřeném a nepředpojatém vnímání – nabízí mimo jiné možnost přiblížit se pravděvšemu pohledu na pozemské dění a jeho „důležitost“.